

## Betoog kadernota 12-7-2022

Voorzitter, de financiële toekomst van de gemeente Beekdaelen, maar ook die van de inwoners, bedrijven, verenigingen en boeren van Beekdaelen is onzeker. We hebben 2 jaar corona achter de rug en als gemeente hebben we de ondernemers en verenigingen geholpen en gecompenseerd. Verenigingen hebben leden en vrijwilligers verloren en we zien mede om deze reden uit naar het concrete herstelplan na corona van het college. Voorzitter, als partij hebben we bij de coalitiesprekken aangegeven voorzichtig met de gemeentelijke financiën om te springen. De coalitiepartijen gaven dat ook aan, echter wensen zelf nu nieuwe apparatuur voor het raadswerk. Kosten: € 25.000,-, terwijl de huidige apparatuur het nog gewoon doet... Voorzitter, de fractie GroenLinks Beekdaelen ziet hiervan af en klopt pas aan, op het moment dat de oude apparatuur niet meer functioneert.

In de kadernota 2023 wordt een samenvatting gegeven van de stand van zaken met betrekking tot het beleid. Kijkend naar de eerste onderdelen: Regionale energie transitie, transitievisie warmte en verduurzamen gemeentelijke gebouwen zijn wij bezorgd over de voortgang.

### 1. Regionale energie transitie:

De gemeenteraad heeft de zonneladder als leidend vastgesteld en we werken aan duurzame energieopwekking lokaal en regionaal op Zuid-Limburgse schaal. De fractie GroenLinks Beekdaelen vraagt zich af of we op 'schema' liggen. We hebben vaker al gezegd dat dit concreet gemaakt moet worden. Laat zien wat we doen en neem de inwoners mee. Er is namelijk een groep inwoners die niet zelf actief op zoek gaat, omdat men er niet mee bezig is of omdat men angst heeft dat investeringen in energiebesparing en verduurzaming veel geld kost en ze dat geld niet hebben. Deze groep, voorzitter, moeten wij zelf actief gaan benaderen. Want waarschijnlijk zijn dat juist die mensen, die het financiële voordeel heel goed kunnen gebruiken. Kan het College toezeggen hier actief mee aan de slag te gaan ?

2. Voor wat betreft de Transitie visie warmte 1.0, kunt u ons laten weten wat het college inmiddels heeft gerealiseerd hieruit? GroenLinks Beekdaelen is van mening dat alle nieuw te realiseren en te renoveren projecten gelijk aardgasvrij moeten worden gemaakt. Verder moet het draagvlak bij burgers omhoog. Kan het College aangeven hoe ze dit gaat realiseren ?

3. Voorzitter, de financiële situatie van Beekdaelen. Er staan nogal wat investeringen op het programma qua bouwen/verbouwen en de ramingen vallen ongeveer met de dag hoger uit. Een nieuw gemeentehuis of een verbouwing van het gemeentehuis van Beekdaelen en het gemeenschapshuis in Puth. Het laatste zou eerder 1,1 miljoen euro kosten. Nu worden de kosten al 1,5 miljoen euro hoger geschat, vanwege de stijgende materiaalkosten, o.a. door de oorlog in

Oekraïne. 2,6 miljoen in plaats van 1,1 miljoen. Waar komen die kosten uiteindelijk op uit, want de prijzen blijven stijgen en materialen zijn schaars, waardoor de realisatie langer duurt? En hoe gaat u om met het duurzaam bouwen en verduurzamen van gemeentelijke gebouwen? Graag een reactie van het college.

In de kadernota lezen we op pagina 14 van 19 dat het college eind 2022 het gesprek aangaat met de raad over de heffingsgrondslag van de rioolheffing. En dat de regio Parkstad voornemens is om medio 2022 een heffingsonderzoek start. Beekdaelen zal hierop meeliften. Voorzitter, en dat is té laat wat ons betreft, want richting de BSGW moeten we vóór 1 september óf vóór 1 oktober de wijziging doorgeven om dit tijdig aan te passen. Het lijkt dus meer op tijd rekken van het college. Zoals het er nu uitziet in de planning hebben we pas over 1,5 à 2 jaar een nieuwe heffingsgrondslag.

Voorzitter, GroenLinks is van mening dat we op een hele andere manier naar de begroting en de Global Goals (de duurzaamheidsdoelstellingen) moeten kijken. GroenLinks vindt de niet-financiële waarde belangrijk. Er zit immers een wereld achter de financiële cijfers. We moeten omdenken. Dan heb ik het over: Wat leveren onze beleidskeuzes op? Welke impact hebben ze? Niet-financiële waarden raken de gemeente. Een goed voorbeeld hierbij is de brede buitendienst. Kunt u aangeven hoe de brede buitendienst functioneert? De brede buitendienst, zoals we 'm voorstelde, dus de ogen en de oren van onze samenleving / de signaalfunctie. Als is het maar één inwoner, die we kunnen helpen op het gebied van eenzaamheid, van stille armoede. Een ander goed voorbeeld is 'trendbreuk'. GroenLinks is van mening dat 'trendbreuk' op termijn veel oplevert, maar kunt u dat concreet maken? Wat scheelt ons de aanpak via trendbreuk aan de achterkant aan geld? Het gaat GroenLinks dus niet alleen om welvaart, maar ook om welzijn. Dat moge duidelijk zijn. De zeventien Global Goals zijn dus allemaal niet-financiële waarden. Die op termijn allemaal de bedrijfswaarde raken, omdat elk van deze onderwerpen uiteindelijk moet leiden tot een leefbare planeet, voldoende grondstoffen en/of sociale spanningen moet voorkomen. Hierbij moeten we de tijdschaal niet uit het oog verliezen. De tijdschaal van een beslissing komt namelijk niet overeen met de tijdschaal van de impact. Concreet: wanneer wij vandaag besluiten ineens een investering te doen die gepaard gaat met veel CO2 uitstoot, dan zijn de effecten daarvan niet morgen of volgend jaar merkbaar. Maar op een veel langere termijn: over tien tot vijftien jaar en in de energiesector over 30 tot 40 jaar. Onze acties nu hebben dus vaak een veel langere horizon.

Hetzelfde geldt voor sociale ongelijkheid. Als dit bedoeld of onbedoeld wordt versterkt, merken we die effecten niet per se in het jaar waarin dat gebeurt. Er komt echter een moment dat het wél merkbaar wordt. Op zo'n moment is het dan ook echt genoeg geweest. Zoals met Black Lives Matter of de toeslagenaffaire. Dat gaat niet alleen over discriminatie, maar ook over achtergesteld worden.

Zo kan het voorkomen dat andere factoren – inkomensverschillen bijvoorbeeld - ook ineens genoeg zijn. De duurzaamheidsdoelstellingen worden al opgenomen in de raadsstukken (soms wat té summier), maar we vragen ook om deze meetbaar te maken.

De gasprijzen zijn voor iedereen flink gestegen, net als de energieprijzen en de kosten voor de dagelijkse boodschappen. Het een is het gevolg van het ander en 1 op de 10 gezinnen in Nederland kan het hoofd niet meer boven water houden. Een steeds grotere groep mensen moet gebruik maken van de voedselbank. Het gaat om de bestaanszekerheid van de inwoners en de kansengelijkheid die dat met zich meebrengt bij de kinderen binnen deze gezinnen. Ook voor de middeninkomens, gezinnen waarvan twee ouders werken, is het vaak moeilijk om rond te komen en om de rekeningen te kunnen betalen. Hoe gaan we als gemeente hiermee om, als we kijken naar het lopende armoedebeleid? Moeten er aanpassingen komen? Moeten we als samenleving niet veel meer de handen ineen slaan, voorzitter? Graag een reactie.

Ons baart niet alleen de groeiende armoede zorgen, maar zeker de almaar groeiende onrust, criminaliteit en overlast in de maatschappij. Veiligheid dichtbij én een veiliger gevoel is één van de prioriteiten om prettig te wonen en gelukkig te leven. GroenLinks Beekdaelen vraagt zich of het écht niet mogelijk is, om een politiepost te vestigen in één van de 15 kernen. Wij realiseren ons dat dit, gezien bezetting / bezuiniging, best ingewikkeld is. Voorzitter, we horen graag welke mogelijkheden we hebben als raad? In andere dorpen gaan wijkagenten naar de mensen toe, door bijvoorbeeld op de weekmarkt te staan. Wanneer gaat de Veiligheidsregio Zuid-Limburg naar Den Haag om daar op de trom te slaan? Wij zijn nl. de dupe ervan dat de politie in de Randstad zit, maar we moeten de burgers wel uitleg geven over dat er geen blauw op straat is. (Punt 9 en 10 van de kadernota).

In de kadernota punt 18 wordt aangegeven dat het beschikbare gestelde bedrag uit de 'Raamovereenkomst Verpakkingen 2013-2022' voor zwerfafvalactiviteiten komt te vervallen. Als 'oplossing' wordt aangegeven dat de financiële gevolgen verdisconteerd worden in de tarieven afvalstoffenheffing. Zwerfafval is een doorn in het oog van heel veel burgers en wij zijn voorstander van de vervuiler betaalt. In onze 1 op 1 gesprekken hebben we gevraagd óf en welke acties er dan gebeuren om de vervuiler op te sporen. Hierop hebben we tot heden geen antwoord ontvangen.

Voorzitter, dan een actueel thema, de agrariërs. Boeren zijn op zoek naar perspectief. Onze vraag daarbij is: Wat willen de boeren zelf in Beekdaelen? Hoe gaan we hen als gemeente helpen met deze transitie? Als er bij een fabriek als Nedcar ontslagen vallen, dan is er een sociaal plan. Welk plan of welk sociaal plan ligt er voor de boeren? Wat gebeurt er met vervuilende bedrijven, zoals Chemelot, waar jaarlijks weet ik veel hoeveel aan subsidie naartoe gaat? Wat gaan zij bijdragen aan deze crisis?

Of de NATO met hun herrie makende, vervuilende AWACS kasten. De stikstofuitstoot en de natuurgebieden eindigen toch niet bij de grens.

Voorzitter, aan de start van Gemeente Beekdaelen hebben we beloofd veel naar de mensen toe te gaan. Helaas heeft 2 jaar corona roet in die plannen gegooid. Toch zijn er ook gemeenten, zoals fusiegemeente Eemsdelta, die op allerlei creatieve manieren naar de inwoners toe zijn gegaan, zowel fysiek alsook digitaal en die zelfs in de coronaperiode volop aan de slag zijn gegaan met zelfsturing en dorpsbudgetten. Voorzitter, we zitten nu al maandenlang in een andere situatie en is er weer veel

mogelijk, maar GroenLinks Beekdaelen ziet nog altijd niet dat we naar de inwoners toe gaan of dat er iets op de planning staat. GroenLinks vindt het wenselijk om bewoners en belanghebbenden in een vroeg stadium bij beleidsvorming te betrekken en om het draagvlak voor beleid te vergroten en de kennis in de samenleving te benutten. Dat begint met duidelijke communicatie en informatievoorziening over wat er speelt. Hierbij hoort ook het actief benaderen van onze inwoners met een luisterende houding en terugkoppeling over wat er is gebeurd met de ingewonnen informatie bij het formuleren van het definitieve beleid. Wanneer gaat het college dit oppakken? Voorzitter, en waarom waren informatiebijeenkomsten (b.v. over de servicebalies van burgerzaken notabene) in eerste instantie niet toegankelijk voor burgercommissieleden en burgers? GroenLinks Beekdaelen is voor een open en heldere communicatie met onze burger, zeker als het gaat om thema's, die onze inwoners direct raken. Gelukkig is dit teruggedraaid, nadat we als partij aan de bel trokken hierover. Voorzitter, ook wat betreft de Nuinhofwijk: Er is niks meer vernomen door de bewoners in de Nuinhofwijk van de woningvereniging en de gemeente.

De situatie met betrekking tot de oorlog in Oekraïne is onzeker. Als gemeente hebben we daarom te maken met de opvang van Oekraïense vluchtelingen, terwijl tegelijkertijd in het AZC gezinnen jarenlang wonen, zonder enig uitzicht op een woning. Nemen binnen de Veiligheidsregio Zuid-Limburg alle gemeenten wel hun verantwoordelijkheid? Kan het College daar op reageren?

Voorzitter, Nuth was een paardengemeente, maar hoe staat het college tegenover Beekdaelen als paardengemeente? Ger Koopmans vanuit de Provincie en burgemeester Desiree Schmalschläger en de ambtenaren van toerisme van gemeente Nuth hebben dit samen met Stichting Limburg Paardensport goed op de kaart gezet. Jaarlijks vond Eventing Hulsberg plaats, een gigantische happening. Er zouden ruiters- en menroutes komen en men was bezig met een knooppuntenroute, Provinciebestuur, gemeentelijk bestuur en ambtenaren zijn weg en het geld voor deze routes is verdwenen in de Beekdaelenroute, een route voor de stalen ros, niet voor die andere ros, waarvoor het bedoeld was. Graag de reactie van het college waarom dit geld niet is uitgegeven waarvoor het bestemd was.

Voorzitter, de jeugd heeft de toekomst en onlangs zijn enkele raadsleden naar basisscholen in Beekdaelen geweest. Zo is Yvonne Dreessen naar de basisschool in Wijnandsrade geweest, waar de jongeren het democratiespel speelde en er kwamen verrassende ideeën en keuzes naar voren. Het is belangrijk dat kinderen leren wat democratie is, dat ze leren dat je keuzes moet maken en prioriteiten moet stellen, maar nóg belangrijker vinden wij het dat onze jeugd een stem krijgt. GroenLinks dient daarom een motie in, welke ook de andere partijen mee indienen, waarvoor dank. Zo is ook deze groep van jongste inwoners van Beekdaelen beter vertegenwoordigd en zullen zij zich ook gehoord voelen.

Tot zover voorzitter.